

Eksperti ds. praw dziecka wzywają kraje członkowskie do zaprzestania stosowania detencji wobec dzieci imigrantów, wskazując, że istnieją alternatywy do detencji

Międzyorganizacyjny zespół roboczy (Inter-Agency Working Group, IAWG) ds. detencji dzieci-imigrantów pochwalił wysiłki krajów członkowskich mające na celu opracowanie globalnie obowiązujących porozumień (Global Compact), uwzględniających kwestie praw dzieci i praw człowieka. IAWG podkreślił przy tym, że niezbędne jest by porozumienie gwarantowało ochronę praw dzieci na co najmniej standardowym poziomie i nie dopuszczało możliwości detencji dzieci w związku z imigracją. IAWG docenia potencjał Global Compact, jako wielostronnego procesu realizowanego z udziałem wielu aktorów i wzywa kraje członkowskie do posłużenia się tym procesem w celu zagwarantowania dostępności środków alternatywnych dla dzieci cudzoziemskich i ich rodzinⁱ, pozwalających na ochronę ich praw, godności i dobrostanu, niezależnie od ich statusu pobytowego. IAWG jest gotowy dalej wspierać kraje członkowskie w ich działaniach w celu wdrożenia Global Compact udzielając wsparcia we wdrażaniu środków alternatywnych do detencji, kreując możliwości działania na poziomie krajowym, dzieląc się dobrymi praktykami oraz monitorując postęp prac i ich sukcesy.

Przeciwdziałanie detencji dzieci: skuteczne rozwiązania w poszczególnych państwach

Ochrona praw dziecka nie stoi w sprzeczności ze skutecznym zarządzaniem migracją – pierwsze jest integralną częścią drugiego. Detencja dzieci imigrantów nie jest niezbędna, jako że istnieją alternatywne rozwiązania, które nie tylko są lepsze dla dzieci, lecz także skuteczniejsze, tańsze i, co najważniejsze, bardziej humanitarne.

Z badań oraz praktyki wynika, że alternatywy do detencji, które nie wiążą się z pozbawieniem wolności, przy ich prawidłowym zastosowaniu usprawniają stosowanie procedur imigracyjnych, są tańsze oraz chronią dzieci i ich rodziny przed negatywnymi skutkami fizycznymi, psychicznymi dla ich rozwoju. Szczególnie skuteczne okazuje się zakwaterowanie wśród społeczności przyjmującej oraz wsparcie w postaci pracy socjalnej w formie tzw. zarządzania przypadkiem (ang. case management). Wykazano, że koszty związane z środkami alternatywnymi są znacznie niższe niż w przypadku stosowania detencji.ⁱⁱ

Kilka krajów w różnych rejonach świata wprowadziło prawny zakaz detencji dzieci i ich rodzinⁱⁱⁱ; wprowadzono także uwzględniające potrzeby dzieci systemy weryfikacji bezpieczeństwa, przekierowań oraz środki ochrony mające na celu zapobieżenie detencji dzieci. alternatywnie, wprowadzono usystematyzowane i bardziej dogłębne zarządzanie sprawami i programy wsparcia dla dzieci i ich rodzin, które umożliwiają dzieciom swobodne funkcjonowanie w ramach społeczności. Wytyczne ONZ dotyczące opieki zastępczej nad

dziećmi dają konkretne wskazówki z tym związane.^{iv} Już stosowane i skuteczne rozwiązania oraz odnoszące sukcesy programy pilotażowe należy promować i rozszerzać w celu tworzenia systemów migracyjnych uwzględniających potrzeby dzieci.

Detencja nie chroni dzieci

Detencja nie daje dzieciom ochrony – nawet, gdy jest ona krótkotrwała, jest rozwiązaniem ekstremalnym, sprzecznym z dobrem dziecka. Istnieje szereg badań wskazujących, że bez względu na warunki, w jakich przetrzymywane są dzieci, detencja wywiera głęboki i negatywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci oraz na ich rozwój poznawczy, co z kolei przekłada się na bezpośrednie i długofalowe konsekwencje dla samego dziecka i jego rodziny.^v

Detencja nigdy nie jest dla dziecka korzystna – nawet, gdy jest ostatnim z możliwych w danej sytuacji środków. Wszystkie dzieci są przede wszystkim dziećmi – bez względu na ich status migracyjny – i zasługują na ochronę i opiekę. Definitywne i praktyczne wytyczne znaleźć można w dwóch niedawno opublikowanych wspólnych komentarzach Komisji ONZ ds. praw dziecka oraz Komisji ONZ ds. ochrony praw wszystkich pracowników będących migrantami i ich rodzin, gdzie stwierdza się, że:

- detencja dzieci w związku z imigracją nigdy nie leży w interesie dziecka i zawsze stanowi naruszenie jego praw, niezależnie od tego, czy detencja dotyczy małoletniego bez opieki, czy też dziecka z opiekunem;
- mimo, że Komitet Praw Dziecka dopuszcza możliwość zastosowania detencji wobec dziecka w pewnych sytuacjach jako środek ostateczny – jak w przypadku młodoletnich sprawców przestępstw – zasada „środka ostatecznego” nie znajduje zastosowania w przypadku procedur migracyjnych;
- detencja dzieci powinna zostać zakazana z mocy prawa i zakaz taki należy w pełni egzekwować w praktyce.
- dzieciom należy zawsze zapewniać opiekę przy zastosowaniu środków wolnościowych wraz z ich rodzicami, opiekunami lub członkami rodzin w sposób zgodny z ich dobrem.^{vi}

„Czułem się źle, gdyż nie pozwolono mi zobaczyć się z rodziną... Byłem wściekły, bo nie rozumiałem tej sytuacji. Czasem płakałem w samotności... Nie chcę już chodzić do szkoły. Nie wiem czemu. Nie wiem, po co miałbym wracać do szkoły. Opuściłem dwa lata nauki”

Jose, oddzielony od rodziny i umieszczony w detencji w wieku 16

„Traktowano nas jak przestępców. Rządy posługują się innymi określeniami, by takie polityki brzmiały lepiej, ale w rzeczywistości pozbawiono mnie wolności bez powodu... Przyszło mi wtedy, jako dziecku, zobaczyć rzeczy, których żadne dziecko widzieć nie powinno.”

Pinar Aksu, detencja w wieku 14 lat

Również Międzyamerykański Trybunał Praw Człowieka (IACtHR), jak i Rada Europy (CoE) zdecydowały, że detencja nie leży w interesie dziecka i nie powinno się jej stosować w odniesieniu do dzieci nigdy, nawet jako środka ostatecznego.^{vii}

Global Compact jako szansa

IAWG zdecydowanie zachęca kraje członkowskie do upewnienia się, że porozumienia tworzące Global Compact nie przewidują możliwości detencji dzieci nawet na krótki okres lub jako środek ostateczny. Zamiast tego, w ramach porozumień należy stworzyć podstawy do wdrożenia lepszych sposobów recepcji dzieci i skuteczniejszych systemów ich ochrony poprzez stosowanie efektywnych i uwzględniających potrzeby dzieci alternatyw do detencji ; skupienie się na ochronie praw człowieka i interesów dzieci pozwoli krajom członkowskim wywiązać się ze spoczywających na nich międzynarodowych zobowiązań dotyczących ochrony praw człowieka. Zachęcamy kraje członkowskie do skorzystania z okazji, jaką daje im Global Compact, poprzez opracowanie regionalnych i krajowych planów działań obejmujących harmonogramy realizacji kluczowych etapów prowadzących do wyeliminowania detencji dzieci z krajowych i regionalnych polityk, prawa i praktyki.

Międzyorganizacyjny zespół roboczy ds. przeciwdziałania detencji dzieci (IAWG) to międzynarodowy związek ponad dwudziestu znaczących organizacji ONZ, międzyrządowych i pozarządowych. Celem jego działań jest wspieranie krajów członkowskich w przeciwdziałaniu zatrzymaniu dzieci w ramach procedur imigracyjnych i zachęcanie krajów członkowskich do podejmowania takich działań. Jest to zgodne z wynikającymi z przepisów o ochronie praw człowieka zobowiązaniami do ochrony najlepszych interesów dziecka. Zespół poświęca się zachęcaniu krajów członkowskich do pełnej rezygnacji z zatrzymywania dzieci w ramach postępowania imigracyjnego i pomaganiu im w tym zgodnie z postanowieniami Konwencji ONZ o prawach dziecka.

Maj 2018 r.

ⁱ W stanowisku jako "dzieci cudzoziemskie", "dzieci" rozumie się również dzieci poszukujące ochrony międzynarodowej i dzieci-uchodźców.

ⁱⁱ International Detention Coalition, There are alternatives: A handbook for preventing unnecessary immigration detention, 2015, ss. 51-53, dostępny online: <http://idcoalition.org/cap/handbook/>

ⁱⁱⁱ International Detention Coalition, Never in a Child's Best Interests, dostępny online https://idcoalition.org/wpcontent/uploads/2017/06/Briefing-Paper_Never-in-a-childs-best-interests_June-2017.pdf.

^{iv}Wytyczne dotyczące opieki zastępczej nad dziećmi, A/RES/64/142, dostępne online: https://www.unicef.org/protection/alternative_care_Guidelines-English.pdf.

^v Objawy obejmują: bezsenność, koszmary, mutyzm, zaburzenia jedzenia, nocne moczenie się, a także problemy behawioralne i emocjonalne rodziców lub opiekunów. Dzieci często zmuszone są przyjąć na siebie rolę i obowiązki przekraczające ich poziom rozwoju oraz naruszone zostaje prawo ich rodziny do pozostania razem. Źródło: International Detention Coalition, Captured Childhood, 2012, dokument dostępny online: <https://idcoalition.org/publication/captured-childhood/>.

^{vi} Wspólne uwagi ogólne nr 4 (Joint General Comment No. 4) (2017) Komitetu do Ochrony Praw Wszystkich Pracowników - Migrantów i Członków ich Rodzin (CMW) oraz nr 23 (2017) Komitetu Praw Dziecka (CRC) w sprawie zobowiązań krajów- stron dotyczących ochrony praw człowieka dzieci w kontekście migracji w kraju pochodzenia, kraju tranzytu i kraju docelowym oraz w czasie powrotu (State obligations regarding the human rights of children in the context of international migration in countries of origin, transit, destination and return), 16 listopada 2017 r., dokument dostępny pod adresem: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=7&DocTypeID=11.

^{vii} Zobacz: IAWG, Podsumowanie standardów normatywnych i zaleceń dotyczących przeciwdziałania detencji dzieci (Summary of Normative Standards and recommendations on ending child detention) http://www.iawgendchilddetention.org/wp-content/uploads/2016/11/IAWG_Child-Detention-Standards_Aug2016_FINAL.pdf.